

Förbandsbesöksrapport

Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4 och FömedC)

20 oktober 2021

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga som väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar i slutet av verksamhetsåret. Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som därmed får möjlighet att åtgärda fel och brister. Dessa kommer följas upp av Pliktrådet vid senare besök.

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Berört förband har lämnat synpunkter på rapportens innehåll, den görs nu publik.

Deltagare från Pliktrådet: Felicia Konstenius och Olof Wärmländer.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	3
Organisation.....	3
Arbetsmiljö & säkerhet.....	3
Skyddsassistent.....	3
Rättsärende.....	4
Fysisk belastning.....	4
Psykisk hälsa.....	4
Försvårshälsan.....	5
Attityder.....	5
Utrustning.....	5
Avbruten utbildning.....	6
Resor.....	6
Boendemiljö & vistelseutrymmen.....	6
Medinflytande.....	6
Avslutning.....	7

Sammanfattning

Pliktrådets uppfattning efter besöket är att Amf 4 och FömedC har ett väl fungerande medinflytandesystem, i den utsträckning att problem tas på allvar, lyfts på olika nivåer och att åtgärder snabbt vidtas om problem uppmärksammas. De problem som vi uppmärksammade på förbandet var främst gällande personlig materiel, vilket förbandet är väl medvetna om. Förbandet står även inför svårigheter när de gäller skjutbanor, då garnisonen ligger relativt centralt i Göteborg och därför har få möjligheter att genomföra skjututbildning i närheten av garnisonen.

Inledning

Under besöket på Amf 4 träffade Pliktrådet värnpliktiga ur flertalet plutoner, förtroendevalda, förbandschef, bataljonschef, ställföreträdande bataljonschef, bataljonförvaltare, delar av befälslag på olika plutoner, värnpliktshandläggare, rättsbefäl samt förbandsläkare.

Eftersom de värnpliktiga på Amf 4 och FömedC utbildas på samma bataljon har Pliktrådet valt att skriva en gemensam rapport för dessa.

Organisation

Förbandet Amf 4 återupprättades den 1 oktober 2021. På förbandet finns det en grundutbildningsbataljon som består av två kompanier fördelade på sju plutoner. På bataljonen utbildas 289 värnpliktiga, från både Amf 4 och FömedC.

Arbetsmiljö & säkerhet

Skyddsassistent

Vid besöket träffade Pliktrådet många av de valda skyddsassistenterna. De förstår vad deras uppgift innebär och att de vid frågor eller funderingar har möjlighet att söka stöd hos arbetsmiljöhandläggaren. Skyddsassistenterna har även fått utbildning i avvikelse- och tillbudsrapportering, för att kunna hjälpa sina kamrater att göra en korrekt anmälan.

Pliktrådet ser positivt på att skyddsassistenterna får en grundlig och ordentlig utbildning för att kunna genomföra sitt uppdrag och att de har möjlighet att få stöttning av arbetsmiljöhandläggaren.

Skyddsassistenterna önskar få ut relevanta dokument såsom *Säkr G* (Reglemente Verksamhetssäkerhet Gemensam), *R GURU* (Reglemente Grund- och repetitionsutbildning) och andra dokument som kan vara viktiga i rollen som skyddsassistent. Detta för att få en bättre förståelse kring vad som gäller i olika situationer och vad som är en säker utbildning.

Pliktrådet vill att skyddsassistenterna får ut efterfrågade dokument, samt att de får information om var de kan hitta andra relevanta Säkr-dokument. Det ska inte vara ett krav att de måste läsa igenom dokumenten men de ska finnas tillgängliga för skyddsassistenterna.

Rättsärende

Vid samtal med rättsbefäl informerar han om att antalet rättsärenden har ökat de senaste åren. Varför det är så kan han inte svara på. De vanligaste orsakerna till rättsärenden är vådaskott, olovlig permission och lydnadsbrott.

Rättsbefålet upplever att de listor och material som finns för rättsbefäl inte är tillräckliga och är dåligt uppdaterade. Rättsbefålet upplever också att det saknas tydliga riktlinjer kring påföljder.

Pliktrådet delar samma uppfattning som rättsbefålet kring att det saknas tydliga riktlinjer kring påföljder och vi har uppmärksammat att detta skiljer sig stort från förband till förband. Detta har Pliktrådet lyft på högre nivå inom Försvarmakten och till försvarsutskottet.

Fysisk belastning

Förbandet har en välutvecklad belastningstrappa som reglerar hur hög den fysiska belastningen får vara varje vecka. Detta för att förebygga belastningsskador. Belastningstrappan reglerar bland annat hur mycket de värnpliktiga får bära, vilken vecka marschpass får genomföras samt vilken sträcka. Belastningstrappan är upprättad genom samarbete mellan Amf 1, Amf 4 och Försvårshälsan.

Pliktrådet ser positivt på att förbandet har en välutvecklad belastningstrappa, som på detaljnivå reglerar hur hög den fysiska belastningen får vara för de värnpliktiga. Förbandet är väl införstådda med att en gemensam belastningstrappa aldrig kommer att fungera för samtliga värnpliktiga men att det generellt sett förebygger belastningsskador på plutonsnivå. Det har skett incidenter där befäl har frångått belastningstrappan men dessa fall har omhändertagits väl av förbandet. Pliktrådet betonar dock vikten av att befälen görs medvetna om och varför belastningstrappan finns.

Under värnplikten på Amf 4 är det vanligast med skador på knä och rygg. På FömedC är inga specifika skador överrepresenterade.

Psykisk hälsa

I dagsläget saknar garnisonen en värnpliktskonsulent men har tillgång till en psykolog. En ny värnpliktskonsulent kommer tillsättas inom kort.

Under förra värnpliktskullen var det många värnpliktiga som uppsökte Försvårshälsan på grund av psykisk ohälsa. Försvårshälsan menade på att det berodde på att de värnpliktiga påverkade varandra. När en värnpliktig nämnde att denne mådde dåligt så var det flera andra som uttryckte detsamma som ledde till att ännu fler kände likadant.

Förbandet genomför ungefär lika många granskningsnämnder på grund av fysiska skador som för psykisk ohälsa.

Försvarshälsan

Försvarshälsan är i en tillväxtfas på garnisonen, vilket medför att ny personal måste läras upp. Trots detta upplever Försvarshälsan att de har bra rutiner och hantering kring resursdisponering.

Försvarshälsan uppmärksammade under förra värnpliktskullen att cirka ett dussin värnpliktiga uppvisade en negativ attityd mot dem som uppsökte Försvarshälsan, vilket medförde att skador märktes. Detta lyftes på både bataljons- och kompanirapport. Försvarshälsan hade vid besöket ännu inte upplevt detta problem med ineliggande värnpliktskull, men hade farhågor om att de skulle kunna ske.

De skattningar som gjorts under mönstring gällande de värnpliktigas kondition upplever inte Försvarshälsan och förbandet överensstämmer med vad de värnpliktiga faktiskt klarar av. Detta beror på att många värnpliktiga skattat sig själva för högt under mönstringen. Försvarshälsan har även uppmärksammat att vissa värnpliktiga har mörkat sina skador under mönstring för att kunna genomföra värnplikten ändå, samt att det finns några som skadat sig mellan mönstring och inryck.

Försvarshälsan upplever att de har en nära och god kontakt med plutoncheferna och att de arbetar mycket med att stödja plutoncheferna i frågor som rör psykisk ohälsa. Vid samtal med en av plutoncheferna upplever Pliktrådet att denna uppfattning är ömsesidig.

Försvarshälsan genomför ingen utbildning i förebyggande åtgärder och hantering av vanliga fysiska skador. Inte heller hur de värnpliktiga kan hjälpa varandra och sig själva att bibehålla en god psykisk hälsa.

Pliktrådets uppfattning är att Försvarshälsan fungerar väl och önskar att Försvarshälsan bibehåller sin nära kontakt med plutoncheferna. Pliktrådet ser gärna att de värnpliktiga utbildas för att kunna förebygga och hantera fysiska skador samt bibehålla en god psykisk hälsa.

Attityder

De förtroendevalda informerade om incidenter gällande kollektiv bestraffning och olämpligt beteende hos befäl. Detta har de värnpliktiga lyft och då fått ett gott bemötande från förbandet, som vidtagit omedelbara åtgärder för att hindra och förebygga att liknande incidenter sker igen.

Pliktrådet ser mycket positivt på förbandets attityd till medinflytande och att det som de värnpliktiga lyfter tas på stort allvar. Pliktrådet anser att förbandet har utvecklat ett gott medinflytandesystem för de värnpliktiga och attityden mellan värnpliktiga och resten av förbandet upplevs vara god.

Utrustning

Samtliga värnpliktiga får ut sulor vid inryck och har möjlighet att byta till 08-känga. Förbandet upplever dock problem med underkläder för kvinnlig personal, personlig utrustning och utbildningsmateriel. Tillgängligheten av mensskydd skiljer sig åt mellan plutonerna.

Plutonsmateriel lånas från krigsförband till värnpliktsutbildningen, vilket förbandet upplever kan vara hämmande för utbildningen. Detta på grund av att förbandet löser skarpa uppgifter och att det då finns tillfällen när materiel, som de värnpliktiga ska utbildas på, inte finns tillgänglig. Detta medför bland annat att scheman måste planeras om, vilket tar utbildningstid och att utbildningen inte blir lika effektiv som tänkt.

Förbandet har likt många andra förband problem med tilldelat materiel. Den personliga materielen är bristande vad gäller funktion, mängd och storlekar. Detta gör det svårt att anpassa utrustningen efter individer, vilket orsakar skador.

Förbandet har fått in rapporter från både manliga och kvinnliga värnpliktiga om hur tilldelade underkläder orsakar skavsår, bland annat under marscher.

Pliktrådet vill även betona vikten av att mensskydd ska finnas lättillgängligt både i fält och på kasern. Ett exempel som vi har sett på andra förband som fungerar väl:

Samtliga mensskyddsprodukter som Försvarsmakten har ska finnas i varje städskrubb. Detta fylls på enligt samma rutiner som finns för att fylla på resterande förbrukningsmaterial i städskrubben. Därefter fyller respektive ansvarig på med mensskydd på toaletter, i korridor och på logement. För att lösa tillgängligheten i fält bör en låda med samtliga mensskyddsprodukter medtas ut i fält. I vissa delar av utbildningen kommer de värnpliktiga troligen inte röra sig i plutonsstorlek och därav bör (utöver den kvinnliga värnpliktiga) även den menstruerande värnpliktiges stridsparskamrat medta mensskydd i benfickan.

Avbruten utbildning

Vid Pliktrådets besök hade 13 avrustningar genomförts, vilket motsvarar 4,3 % av de värnpliktiga.

Förbandet upplever att det fungerar väl med avrustningar och att det finns en tydlig rutin såväl innan som under och efter granskningsnämnden.

Resor

Vid besöket hade de värnpliktiga inget att kommentera gällande sina resor.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

De logement och vistelseutrymmen som finns för de värnpliktiga är i gott skick, likaså de våtutrymmen som finns att tillgå. Dock är inte torkrummen som de värnpliktiga nyttjar tillräckliga för att kunna torka den mängd materiel som behövs.

Soldathemmet finns i anslutning till matsalen och nyttjas av de värnpliktiga under luncher, raster och ledig tid. Pliktrådets uppfattning är att soldathemmet har goda möjligheter för att ge de värnpliktiga en meningsfull fritid.

Pliktrådet kunde inte under besöket se huruvida skåpen på logementen är fastmonterade i väggen eller ej. Detta är dock något vi uppmanar förbandet att se över, då Pliktrådet under ett flertal förbandsbesök fått veta att skåpen har vält över värnpliktiga, vilket har lett till skador som bland annat hjärnskakning och benbrott.

Medinflytande

Under samtal med förbandschefen och bataljonsstaben gav de sin uppfattning om att medinflytandet fungerar väl. Det överensstämmer med vad de värnpliktiga berättade för Pliktrådet.

Pliktrådet ser mycket positivt på garnisonens inställning och hantering av medinflytandet och vill att förbanden fortsätter med detta.

Avslutning

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi blev mycket väl mottagna under besöket, vilket var präglad av ett transparent och samarbetsvilligt klimat. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och båda förbanden vid Älvsborgs garnison.

Tack för ett givande besök,

Felicia Konstenius

Arbetsmiljö & säkerhetsansvarig